

ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Габрик А.В., Бондаренко Д.О.

студентки;

Вергелюк Ю.Ю.

кандидат економічних наук, доцент,

Університет державної фіскальної служби України

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Розвиток економіки будь-якої країни базується на реалізації інвестиційних проектів, які забезпечують процес розширеного відтворення, створюють нові вартості, робочі місця, новий виробничий і споживчий потенціал. То інвестиційний проект – це комплекс заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку національної економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється суб'єктами інвестиційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема, пов'язаним з бюджетуванням на підприємстві, завжди приділялась значна увага. У працях вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як М. Білик [1], М. Вінченко [3], Мельник М.І. [8] та ін.

Будь-який намір інвестування має супроводжуватися програмою його реалізації. Для інвестування важливе місце відводиться інвестиційному проекту, який представлений у вигляді інвестицій у підвищення ефективності і розширення виробництва, створення нових підприємств та заради задоволення вимог державних органів управління.

Важливою складовою методології інвестиційного аналізу є бюджетування, яке являє собою технологію фінансового планування, спрямовану на розробку оптимальних проектних рішень і контроль досягнення фінансових цілей інвестування.

Бюджетування (Budgeting) – управлінська технологія, що передбачає формування бюджетів для обраних об'єктів та їх використання з метою

забезпечення оптимальної структури та співвідношення доходів та витрат, надходжень та видатків, активів та пасивів підприємства чи його ланок для досягнення встановлених цілей з урахуванням впливу середовища функціонування [7, с. 2].

Ефективність реалізації будь-якого інвестиційного проекту визначає обґрунтований план фінансування. В інвестиційній діяльності такий план має назву «бюджет реалізації інвестиційного проекту» або «капітальний бюджет», який включає всі витрати та надходження коштів, пов'язаних з реалізацією проекту. Процес складання та управління фінансовим планом інвестиційного проекту прийнято називати бюджетуванням інвестиційного проекту [5, с. 405].

У процесі бюджетування інвестиційного проекту варто врахувати:

- відповідність інвестиційної пропозиції стратегічним цілям компанії;
- часовий фактор та вартість капіталу при розгляді проекту;
- співвідношення ризику та доходності проекту;
- співвідношення інвестиційних витрат та вигод (прибутку) за проектом;
- максимальну вигоду від інвестиційної пропозиції;
- результати виконання робіт за проектом та співставлення їх із початковими очікуваннями (у процесі моніторингу проекту);
- вплив проекту на фінансовий стан компанії;
- розрахунок можливого грошового потоку за весь життєвий цикл проекту тощо.

Бюджетування включає процес складання фінансового плану інвестиційного проекту, проведення факторного аналізу його виконання і можливість коригування.

Такимчином,

можна виділити такі основні сутнісні характеристики бюджетування:

- технологія управління інвестиційною діяльністю;
- процес розробки бюджетів відповідно до мети і завдань інвестування;
- складова частина фінансового планування в процесі розробки бізнес-плану інвестиційного проекту; – система узгодженого управління портфелем інвестиційних проектів;
- система розподілу спільних інвестиційних ресурсів між проектами у складі портфеля інвестицій [1, с. 98].

Процес бюджетування має ряд етапів: розгляд та затвердження ТЕО та кошторисної документації, розподіл відповідальності та повноважень, а також наступне супроводження (моніторинг) реалізації проекту. Якщо капіталовкладення перевищують встановлені межі (ліміти), то необхідно спеціальне затвердження керівництвом компанії. Проект, який не задовольняє очікуваним показникам або під впливом поточних обставин перестає бути необхідним, може бути призупиненим. Доцільно також призупиняти проект, коли показник «прибуток/інвестиційні витрати» свідчить про його нежиттєздатність. Кошти капітального бюджету, що вивільняються, можуть бути направлені на реалізацію більш ефективних проектів [5, с. 406].

У процесі бюджетування інвестиційних проектів не абиякого значення надають його оптимізації, бо головна причина виникнення обмежених інвестиційних можливостей полягає у тому, що окремі підприємства не бажають залучати зовнішні джерела фінансування. Аргументи можуть бути різними. Одні керівники, знаючи про високу ціну довгострокових кредитів, не можуть ними скористуватися, оскільки мають низький кредитний рейтинг на ринку позикового капіталу. Інші, не маючи вагомих заперечень проти емісії корпоративних облігацій, можуть виступати проти випуску акцій через побоювання втратити частину голосів в управлінні підприємством. Треті вважають за краще відмовитися від будь-якої форми зовнішнього фінансування, вважаючи, що безпека і контроль над фірмою важливіші за додатковий прибуток. Ці ситуації пов'язані з необхідністю оптимізації плану капітальних вкладень. Отже, необхідність оптимізації бюджету виникає у тому випадку, коли є декілька привабливих проектів, але існують ресурсні обмеження. У такому разі відбирають проекти з максимальним сумарним значенням чистої приведеної вартості (NPV) [6, с. 105].

Отже основне призначення бюджетування – прогноз впливу інвестиційного проекту на зміну фінансового стану підприємств – учасників проекту, виражений у вигляді лімітів видатків і витрат, оцінки нормативів використання ресурсів, а також руху грошових, матеріальних і трудових потоків. Саме за допомогою бюджетів учасники інвестиційних проектів оцінюють й прогнозують свої фінансові результати, потреби у інвестиційних ресурсів, джерела їх фінансування та рух грошових коштів. Значення бюджетування полягає в тому, що воно формує інформаційну базу для фінансової оцінки ефективності

інвестиційного проекту та можливості його реалізації при заданих умовах.

Список використаних джерел:

1. Білик М.Д. Бюджетування у системі фінансового планування. Фінанси України : Київ, 2003. 97 с.
2. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 320 с.
3. Вініченко М.М. Оцінка ризику в бюджетуванні. Фінанси України, 2003. 115 с.
4. Луців Б.Л., Кравчук І.С., Сас Б.Б. Інвестування : підручник. Тернопіль, 2014. 98 с.
5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : підручник. Центр учбової літератури, 2009. 298 с.
6. Малиновський Ю.В. Шляхи підвищення ефективності реалізації інвестиційних проектів в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. С. 155-160.
7. Мельник В.О., Журавель Г.В. Бюджетування в системі стратегічного планування діяльності підприємств залізничного транспорту. Київ, 2009. 225 с.
8. Мельник М.І. Інвестиційний клімат регіону: теоретичні та прикладні засади дослідження : Монографія. Львів : ІРД НАН України, 2005. С. 88-90.

Jolanta Pasionek

*Institute of Economics,
University of Economics in Katowice*

THE METHODS OF CONCLUDING TRANSACTIONS ON THE FOREX MARKET

The investigation of the methods of concluding transactions on the Forex market refers to foreign exchange trading that participants of that market engage in. The results featured in this article, let us see the percentage share of the individual methods of concluding transactions, which are availed of by active participants of the Forex market.

The purpose of this article is to provide the information on the question of the preferences of the Forex market participants as regards selecting of a given method of concluding transitions.

The article assumes the thesis, that direct methods of engaging in foreign exchange trading still remain more popular in the eyes of the Forex market participants, than indirect methods.